

Aan de Staatssecretaris voor Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Per mail verstuurd aan [...] en [...]

Datum : 28 april 2025
Contactpersonen : L. van Gaal en F.A.A.M. van der Veen
E-mail : adviescollege.levenslanggestraften@rechtspraak.nl
Onderwerp : Tweejaarbericht 2025 Adviescollege Levenslanggestraften

Geachte mevrouw Coenradie,

Hierbij bied ik u het tweejaarbericht 2025 aan van het Adviescollege Levenslanggestraften (hierna: Adviescollege).

Het tweejaarbericht ziet op de periode van 1 april 2023 tot 1 april 2025. In dit tweejaarbericht gaat het Adviescollege in op de ontwikkelingen van de afgelopen twee jaar, de samenstelling van het College en Bureau, alsmede de externe contacten.

In het daaropvolgende hoofdstuk *Uitgebrachte adviezen* gaat het Adviescollege allereerst in op de advisering in de verschillende casussen sinds april 2023. Het Adviescollege heeft inmiddels in zeven casus een of meerdere adviezen uitgebracht. In iets minder dan de helft van de casus zijn er – bij herhaling – negatieve adviezen uitgebracht en in iets meer dan de helft van de casus komt het Adviescollege tot positieve adviezen ten aanzien van het aanbieden van re-integratieactiviteiten. Het Adviescollege heeft daarnaast in zeven casus het eerste advies in voorbereiding. Deze adviestrajecten bevinden zich in verschillende stadia. In 2023 is door de Minister aan een levenslanggestrafte gratie verleend, in het verslag gaat het Adviescollege in op het traject van deze levenslanggestrafte dat aan de gratiëring vooraf is gegaan. Verder wordt aandacht besteed aan het advies van juni 2023 aan de toenmalige bewindspersoon over de vormgeving van de levenslange gevangenisstraf tot aan het moment van herbeoordeling.

In het hoofdstuk *Algemene Bevindingen* gaat het Adviescollege vervolgens in op diverse ontwikkelingen uit de afgelopen twee jaar, zowel buiten het Adviescollege als met betrekking tot de werkwijze van het Adviescollege. Hier wordt onder meer stilgestaan bij het *Wetstraject alternatieve herbeoordeling*. Daarnaast vraagt het Adviescollege aandacht voor de ontwikkeling die lijkt plaats te vinden waarbij in strafzaken steeds vaker de afweging wordt gemaakt tussen het eisen (en soms ook opleggen) van een (zeer) lange gevangenisstraf in combinatie met TBS met dwangverpleging of de levenslange gevangenisstraf. Er wordt dan ten onrechte blijk gegeven van de perceptie dat de herbeoordeling van de levenslange gevangenisstraf en het daaraan voorafgaande adviestraject bij het Adviescollege het risico met zich meedraagt van het onbehandeld in vrijheid stellen van levenslanggestraften. Het Adviescollege hecht eraan op dit mogelijke misverstand te wijzen en dit te

ontkrachten. Deze onjuiste perceptie kan immers bijdrage aan de gedachte dat toepassing van de levenslange gevangenisstraf als zodanig onwenselijk zou kunnen zijn.

In datzelfde licht benadrukt het Adviescollege ook nog eens het belang dat het huidige herbeoordelingsmechanisme – zowel naar de letter als de geest – juist wordt toegepast. Dit is een voorwaarde om de levenslange gevangenisstraf rechtmatig te kunnen blijven opleggen. Het Europese Hof voor de Rechten van de Mens heeft recent nog vragen gesteld over de huidige werking van de toetsing.

In de afgelopen twee jaar is er binnen het Adviescollege veel aandacht geweest voor het onderwerp veiligheid, mede gelet op het feit dat er een toename is van casuïstiek waar mogelijk sprake is van actuele veiligheidsrisico's samenhangend met de georganiseerde misdaad en/of voortgezet crimineel handelen. Daarnaast heeft het Adviescollege interne termijnen bepaald voor het opstellen van vervolgadvisen en is het Reglement voor de werkwijze van het Adviescollege herzien. Het Adviescollege heeft naar aanleiding van voorliggende casuïstiek de eerste aanzet gedaan voor het opstellen van werkafspraken met betrekking tot samenloop van advisering door het Adviescollege Levenslanggestraften en het Adviescollege verloftoetsing tbs (hierna: Avt) op het moment dat een levenslanggestrafte in het kader van zijn resocialisatie in een Forensisch Psychiatrisch Centrum verblijft. Dit heeft in samenspraak met het Ministerie en het Avt geleid tot heldere afspraken hieromtrent.

In het laatste hoofdstuk van het tweejaarbericht (*'Uitgelicht'*) licht het Adviescollege in het kader van het bij de advisering gehanteerde vierde criterium, 'de impact op de slachtoffers en nabestaanden en in de sleutel daarvan de vergelding', toe wie door het Adviescollege worden aangemerkt als slachtoffer en/of nabestaanden. In dat kader wordt tevens teruggerepen op wat in de tweejaarberichten 2021 en 2023 reeds is opgenomen over het vierde criterium en de slachtoffers en nabestaanden. Daarnaast wordt ingegaan op de weging van het vierde criterium zoals dat op dit moment door het Adviescollege wordt toegepast.

Hopelijk bent u hiermee voldoende geïnformeerd. Het tweejaarbericht wordt gepubliceerd op de website van het Adviescollege.

Hoogachtend,

P.A.H. Lemaire,
voorzitter